Vrijdag, 14 Mei 1943

DAGBLAD

60ste Jaargang, No. 8901

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve s Zondags)
Abonnementsprijs voor het Staatsdeel
f 1.50 per maand [Aruba *f* 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers *f* 0.10.

Adm.: Tel., 1550. Redactie Tel. 1858.
Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres: Postbus 80, Willemstad.

Kantoor voor Redactie en Administratie Gebiedsdeel Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38
Kantoor voor Administratie Eiland Bonaire:
M. L. BOOI. Breedestraat, Kralendijk.

U.S.A.-LANDING OP ATTU

Tokio meldt felle gevechten op meest Westelijke eiland der Aleoeten.

Grote bombardementen op Europa.

Kleine vaartuigen langs Engelands invasie-kust stilgelegd.

NOORDAMERIKAANSE LANDING OP ATTU.

Het volgende communiqué van het Japanse Keizerlijke Hoofdkwartier werd door de Federal Communications Commission opgevangen:

„Op 12 Mei om 16 uur (2.30 uur Curaçaose tijd) begonnen Noordamerikaanse strijdkrachten te landen op het eiland Atsuta (Attu) in de Aleoeten. Onze strijdkrachten op het eiland hebben haar onderschept en zijn thans gewikkeld in een felle slag".

Attu is de meest Westelijke basis van de vijand in de Aleoeten op ongeveer 1000 kilometer ten Westen van de grote Noordamerikaanse basis te Dutch Harbor. De bezetting van het eiland Amchitka op 12 Januari werd op 8 Mei door de Verenigde Staten bekend gemaakt. Amchitka ligt op slechts 115 kilometer van Kiska.

De Noordamerikaanse Departementen van Leger en Marine te Washington weigerden om commentaar te leveren en er was geen ogenblikkelijke bevestiging van het Japanse bericht. Er zijn evenwel aanwijzingen geweest, dat de Verenigde Staten een grote strijdmacht in de Aleoeten vormden. De hevigheid der luchtaanvallen nam gestadig toe. Men zegt, dat de Japanners een grote luchtbasis te Attu zouden aanleggen, waarschijnlijk om aanvallen te doen op het Noordamerikaanse vasteland. Tokio beweerde, dat de Japanners Kiska bezetten op 7 Juni van het vorig jaar en Attu een dag later (New York, (AP) 14.5).

DE JAPANSE VERRICHTINGEN ROND HET TUNGTING-MEER.

Het Chinese legerorgaan „Sao Tang Pao" zeide, dat de Japanse verrichtingen rond het Tungting-meer in het Noorden van de provincie Hunan van meer economisch dan militair belang zijn. Behalve dat de Japanners zouden pogen de hand te leggen op het surplus van het vorig jaar uit dit belangrijke rijstbouwland, willen zij de Chinese boeren beletten de oogst van dit jaar, welke in Juli rijp is, binnen te halen. Tegelijk willen zij dan beletten, dat voor de tweede maal gezaaid worde. De Japanners trachten ook Chanteh en andere nabijliggende steden te bezetten om de kortste verbindingswegen over land en water tussen het Noorden van Honan en Tsjungking door te snijden (Tsjungking, (AP) 13.5).

JAPANNERS TREKKEN VOORDEEL UIT DE HONGERSNOOD IN CHINA.

Het communiqué van het Chinese Hoofdcommando deelde mede, dat de Japanners, zoveel mogelijk voordeel trekkend uit de hongersnood in de provincies Honan en Kwangtung, de Chinese linies ten Westen van het Tungting-meer aanvielen. Hiermede willen zij trachten de rijke rijstoogst in dat gebied te vernielen alvorens de Geallieerden kunnen beginnen met de herovering van Birma. Beide partijen lijden grote verliezen. Intussen maakten de Japanners een nieuwe oversteek van de Yangtze uit het Noorden. Deze zet heeft blijkbaar ten doel de Chinese verbindingslinies door te snijden en te beletten, dat versterkingen naar het merengebied in het Noorden van de provincie Hunan worden aangevoerd. In de slag om de Taiheng-bergen hebben de Chinezen meer dan 500 Japanners in één sector gedood en „enkele honderden" in een andere sector (Tsjungking, (AP) 13.5).

BOULOGNE GEBOMBARDEERD.

Het Britse Ministerie van Luchtvaart deelde mede, dat middelzware bommenwerpers de spoorwegterreinen te Boulogne aanvielen. Spitfires voerden een vlucht uit boven Noord-Frankrijk en schoten 6 Duitse Focke-Wulf jagers neer (Londen, (AP) 13.5).

LORIENT EN SAINT NAZAIRE ZIJN NIET MEER.

Radio-Parijs zeide, dat Lorient en Saint Nazaire „geheel zijn weggevaagd" door de bombardementen (Londen, (AP) 13.5).

DE AANVALLEN VAN DE NACHT.

Het Britse Ministerie van Luchtvaart gaf het volgende communiqué uit: „Vliegtuigen van het Bommenwerperscommando trokken in de afgelopen nacht weer in groten getale uit. Objecten in het middenRuhrgebied en in Tsjechoslowakije werden aangevallen. Er werden ook bommen op Berlijn geworpen. Gedetailleerde rapporten zijn nog niet beschikbaar. 34 Onzer bommenwerpers worden vermist' '(Londen, (AP) 14.5).

NA DE GROTE AANVALLEN VAN DE NACHT.

Na de grote nachtelijke aanvallen op Berlijn, het midden-Ruhrgebied en Tsjechoslowakije, zetten grote vloten van Geallieerde bommenwerpers en gevechtsvliegtuigen in de ochtend het nonstop-offensief voort. Bij tussenpozen kwam het geluid van onploffingen uit de richting van de Franse kust. Op ontzaggelijke hoogte vliegend stroomden de Geallieerde formaties — volgens een waarnemer waren er teveel vliegtuigen om te tellen — over het Kanaal. Zij passeerden andere die terugkeerden. Calais en Duinkerken schenen er van langs te krijgen (Londen, (AP) 14.5).

NOORD-DUITSLAND MET HET MIDDAGUUR AANGEVALLEN.

Het DNB deelde mede, dat Noordamerikaanse viermotorige bommenwerpers het Noordelijke Duitse kustgebied heden omstreeks het middaguur aanvielen. De Duitsers beweerden, dat op zijn minst 3 bommenwerpers werden vernield in felle luchtgevechten met Duitse jagers. De Duitse bekendmaking werd nog niet bevestigd door het Hoofdkwartier van de Noordamerikaanse luchtmacht (Londen, (AP) 14.5).

BOMMEN OP EAST ANGLIA.

Het Britse Ministerie van Luchtvaart en van Binnenlandse Veiligheid gaven het volgende communiqué uit: „In de afgelopen nacht wierpen enkele vijandelijke vliegtuigen bommen op verschillende plaatsen van East Anglia. In een district werd schade aangericht en er waren enkele slachtoffers. Enkele daarvan werden gedood. Elders werd weinig schade aangericht, doch niemand werd ernstig gewond. 2 Vijandelijke vliegtuigen werden vernield" (Londen, (AP) 14.5).

GROEIEND VERZET IN BEZET EUROPA.

Relman Morin seint uit Londen:

Berichten van het Europese vasteland deelden mede, dat de opstandigheid woedt in bezet Nederland en zich als een lopend vuur over de grens naar België heeft uitgebreid, waar een reeks aanvallen gedaan wordt op Duitse troepen, militaire instellingen en verbindingswegen.

De overwinning van Afrika heeft geheel Hitlers Europa geschokt. Berichten omtrent sabotage en wapenbotsingen en een algemeen verzet stromen binnen uit Polen, Noorwegen, Joegoslavië en Hellas. Door de Nederlanders en Belgen bezorgen den Duitsen bezettings-troepen de grootste last. Er zijn tekenen, dat de Duitsers gedwongen werden nog meer troepen naar de beide Lage Landen te brengen, doch of dit in afwachting is van een invasie uit Groot Britannië of voor een poging de opstandigheid de kop in te drukken, is niet duidelijk.

Belgische patriotten bestormden een militaire garage te Gent en doodden er 14 wachters; zij vernielden 11 vrachtauto's met handgranaten. Naar vermeld wordt, zijn 3 treinen ontspoord op de Mechelen — Leuven en Namen — Huy lijnen.

Een van deze treinen vervoerde binnenrukkende Duitse troepen. Velen hunner werden gedood. De twee andere treinen waren geladen met munitie. De spoorwegen worden op zoveel plaatsen aangevallen, dat de Duitsers speciale wachten in elke wagon moeten plaatsen, bewapend met machinegeweren.

De toenemende aanvallen op het Duitse verbindings-systeem — de zwakste lijn — gaf voedsel aan de mening, dat de „clandestiene oorlog" onder leiding staat van een centraal gezag. Zowel Nederlandse als Belgische guerrilla's hebben zich daarop toegelegd. Een gelijksoortig bericht kwam uit Warszawa, waar een locomotief ernstig beschadigd werd juist bij het binnenkomen van een station.

Een Duitse trein-inspecteur doodde den Poolsen machinist op de plaats, waarop Poolse arbeiders den inspecteur en twee andere Duitsers met breekijzers doodsloegen. De troepen werden haastig opgeroepen en doodden 5 andere Polen. Hoewel geen tekenen van onrust uit Frankrijk komen, zijn „speciale voorzorgsmaatregelen" getroffen langs de kust van de Middellandse Zee, waar de Italianen een nachtverbod hebben ingesteld, dat elke dag om 20 uur ingaat (Londen, (AP) 13.5).

OPSTOOTJE IN BERLIJN.

Het Britse agentschap meldt in een bericht uit Stockholm, dat Woensdag een opstootje uitbrak in Berlijn voor het Inlichtingen-bureau van het Duitse heir, toen duizenden vrouwen en bejaarde mannen zich verzamelden om inlichtingen in te winnen omtrent familieleden in het Afrika Corps.

Volgens mededeling van den Berlijnsen correspondent van de „Handels Tidningen" te Goteborg, werden de mensen bruusk afgewezen. Zij kregen te horen, dat zij de nodige inlichtingen op een meer gelegen ogenblik zouden krijgen. De menigte begon toen oproerig te worden en de SS-troepen moesten eraan te pas komen. Er braken gevechten uit, doch er behoefden geen wapens gebruikt te worden. Het blad deelde mede, dat gelijksoortige opstootjes uit andere delen van Duitsland worden gemeld (Londen, (AP) 13.5).

ALLE KLEINE VAARTUIGEN LANGS ENGELANDS OOSTKUST STIL GELEGD.

Temidden der toenemende speculaties over de plaats, waar de Geallieerden vervolgens zullen toeslaan herhaalde de Britse Admiraliteit de opdracht om alle kleine vaartuigen — met uitzondering van die een officiële machtiging hebben — stil te leggen of uit het water te nemen langs de kust tegenover het Europese vasteland. Er werd geen uitleg gegeven van deze order der Admiraliteit (Londen, (AP) 13.5).

ROMMEL IN THESSALONIKI.

De Britse radio zeide in een Franse uitzending, welke door de Columbia Broadcasting System werd opgevangen, dat Vedmaarschalk Erwin Rommel in Thessaloniki (Hellas) is aangekomen met het waarschijnlijke doel de verdediging te organiseren tegen een mogelijke Geallieerde invasie van de Balkan (New York, (AP) 13.5).

DES DUCE'S TOON.

Anti-nazie Duitse kringen in Stockhol deelden mede aan het nieuwsblad „Handels Tidningen" te Goteborg, dat Mussolini aan Hitler de eis gesteld heeft om luchtdoelgeschut en vliegtuigen te zenden teneinde Italië te verdedigen. Men zeide, dat de toon van de eis verbazing heeft veroorzaakt in Hitlers Hoofdkwartier (Stockholm, (AP) 13.5).

DE LAATSTE BOODSCHAP VAN VON ARNIM.

Wat waarschijnlijk de laatste boodschap is, die Von Arnim in zijn hoedanigheid van opperbevelhebber over de asstrijdkrachten in Tunis verzond, werd onder de veroverde papieren gevonden. Deze boodschap luidde: „De opdracht om Tunis tot de laatste patroon te verdedigen is uitgevoerd" (Hoofdkwartier van het Britse 8e leger, (AP) 13.5).

GENERAAL GIOVANNI MESSE GEVANGEN.

Ook een schoonzoon van den Koning?

De Italiaanse Generaal Giovanni Messe gaf zich over aan het Britse 8ste leger. Tevens wordt in het Hoofdkwartier gemeld, hoewel niet bevestigd, dat een der schoonzoons van den Italiaansen Koning zich ook heeft overgegeven (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 13.5).

Het nieuws van vandaag.

Dit blad staat weer vol met het relaas van de opruiming der restanten van het eens zo machtige Duitse heir in Noord-Afrika. Reeds 175.000 krijgsgevangenen — meer dan alle inwoners van ons staatsdeel tezamen — werden ingerekend. Maar deze nederlaag, hoe blijde wij er ook om zijn, zal Hitler tenslotte nog niet breken, evenmin als Hitlers voorganger Napoleon door legers gekraakt is. De diepste oorzaak van Napoleons val is niet Rusland, is niet de Volkenslag, maar het verzet der onderworpen volken, die door Napoleon eronder gehouden werden door een stelsel van familie-koningen (Holland, Spanje, Portugal, Napels, Kerkelijke Staat), en door Hitler door knechten van Seyss Inquart, of in landen, die een schijn-onafhankelijkheid erlangden (Croatië e.d.) door middel van landverraders.

Toen Napoleon op het toppunt van zijn macht stond na zijn verbond met den Tsaar aller Ruslanden in 1807, zeide hij: „Er zijn twee machten in de wereld, de geest en het geweld, en de laatste moet op de duur voor de eerste onderdoen."

De volken verrezen, omdat het leven onhoudbaar werd. De prijzen stegen, werkloosheid nam toe, oorlogsmoeheid ondermijnde Europa, en Napoleons willekeurig optreden tegen ieder baarde wrok en wrevel. Hetzelfde ziet men thans na drie jaren krijg. Want wel hebben de Russen wat lands heroverd, wel is Von Arnims heir in de pan gehakt, maar dit zal Hitler niet kraken. Het zijn de volken, die oorlogsmoede worden om gelijke redenen als ruim een eeuw geleden onder een anderen veroveraar. Toen was het Spanje, nu is het — het zij met ere gezegd — ons eigen Nederland aan Europa's Zuidoostelijke uithoek, die de rij der opstandelingen leiden. De buitenlandse couranten noemen ons eigen vaderland telkens weer, de Amigoe releveert hiervan wat hij kan.

Nu de grote opruiming in Tunis is afgelopen, verplaatst de strijd zich meer naar het Noorden. Gistermorgen vroeg werd het Italiaanse eiland Pantelleria door Geallieerde vlootstrijdkrachten beschoten. De haven van Augusta op Sicilië werd door de luchtmacht aangevallen en bommen ontploften tussen 20 vijandelijke schepen, die vernield of beschadigd werden. Bombardementen werden gedaan op Cagliari (Sardinië) en Napels (blz. 3).

Wordt Italië door de vliegtuigen der Verenigde Landen bezocht, nog veel meer heeft Duitsland te lijden. Weer werd in de afgelopen nacht een grote aanval gedaan op het Reich. Berlijn was een van de doelen. Ook boven Tsjechoslowakije verschenen de reuzen-vogels om er fabrieken aan te vallen. En n. West-Europa duren de dag-aanvallen steeds voort (blz. 1).

Op Attu, het meest Westelijke eiland der Aleoeten, zijn volgens bekendmaking uit Tokio Noordamerikaanse troepen geland. De strijd is er nog niet afgelopen, maar lang zal hij wel niet duren. Kiska werd nog niet aangevallen, doch als Attu door de U.S.A.-strijdkrachten bezet is, zal dit eiland voor Japan ook wel waardeloos geworden zijn. En Tokio is weer enkele honderden kilometers dichterbij gebracht (blz. 1).

Peter Stuyvesant Directeur van Curaçao.

KOMT DE NAAM SUFFISANT VAN STUYVESANT?

Fel bestrijder van drankmisbruik.

GAF TOESTEMMING VOOR EERSTE MIDDELBARE SCHOOL IN NIEUW AMSTERDAM.

Het is dit jaar 300 jaar geleden, dat Petrus Stuyvesant vermeld wordt in de acten als Directeur van het eiland Curaçao. De ambtsduur van zijn voorganger is ook al niet precies bekend. De oudste acte, waarin van zijn directeurschap wordt gewag gemaakt, luidt als volgt:

„Gelesen synde een extract uyt de missive van P. Stuyvesant, Directeur vant eijlant Curaçao in dato den 13en Mey 1643, inhoudende, dat eenige negocianten de wilde Cust seer onvrij maecken ende d'Indianen door gewelt en overlast; 't welck haer aengedaen [illegible] heel afkeerigh maecken, alsmede dat van d'eylanden veel toebacq onder den naem van Eustatio geremitteert wort, ende noch dat verscheijde schepen van deze landen, haere waeren aende eijlanden gelost hebbende, met Engelsche commissie ende vlagge bewaeren de luste van Africa om negros, die sij wederom elders vermangelen.

Is naer deliberatie goet gevonden door de Hrn Gecommittn ter XIX te laeten urgeren, dat de voorsz. missive van Stuyvesant aldaer werde gelesen en op de voorsz. po incten geresolveert sulcx las ten dienst vande Comp. bevonden sal behooren."

(Resolutie van de Kamer van Zeeland uit de vergadering van 17 Augustus 1643.)

Daaruit volgt, dat op 13 Mei 1643 Stuyvesant dus op Curaçao Directeur was.

Het levenswerk van Peter Stuyvesant is het voorwerp geweest van verhandelingen, die wegens de oorlogstijd voor dit Staatsdeel onbereikbaar zijn, maar waarvan zeker het werk van Hamelberg hier ruim verspreid en nog altijd — voor wat West Indië betreft — een onontbeerlijke bron is.

Ofschoon met het Directeurschap van dit eiland bekleed, zag hij in de kolonie Nieuw-Nederland met Nieuw Amsterdam (Noord Amerika) meer toekomst. In 1646, gedurende zijn aanwezigheid in Nederland, werd hij benoemd tot directeur van Nieuw-Nederland, Curaçao, Aruba, Bonaire. Zijn streven Noord-Amerika met de Westindische bezittingen te verbinden, ging in vervulling. In Mei 1647 kwam Stuyvesant in Nieuw-Nederland aan, na eerst op zijn doorreis Curaçao te hebben aangedaan, waar hij Lucas Rodenburch als vice-directeur benoemde.

Tot nu toe leefde slechts Stuyvesants been in de volkstraditie voort. Het verhaal, dat daaraan ten grondslag ligt, is niet eensluidend. Zeker is dat hij voor medische hulp naar Nederland ging in 1644.

Bij een aanval op het eiland St. Maarten (niet het Portugese voor de kust van het tegenwoordige Brazilië) had hij een been verloren, of een zodanige beenwonde opgelopen, dat amputatie nodig leek. Het afgezette been zou nog begraven liggen op een Curaçaose begraafplaats, aangeduid als „Stuyvesant kerkhof".

Toch geloof ik, dat zijn traditie ook nog voortleeft in de naam Suffisant, die niets meer is dan de door de volksmond verbasterde naam Stuyvesant. De pogingen, sedert enige tijd ondernomen om een andere verklaring te vinden, hebben geen succes gehad. Mogelijk zou een nauwkeurig archaeologisch en archivalisch onderzoek licht kunnen verschaffen. Of wie weet iets beter?"

Op dit verzoek, de 16e September 1941 in een Amigoe-artikel door mij gedaan, reageerde dezer dagen Peter Latour O.P. in een particuliere correspondentie, waaraan ik het volgende ontleen:

„Slechts zou ik gaarne één opmerking plaatsen. De Heer De Groot gelooft, dat de naam Stuyvesant voortleeft op Curaçao in de naam „Suffisant". Ik wil niet beweren, dat dit absoluut onmogelijk is; ik zou slechts in overweging willen geven, of er hier niet heel gewoon gedacht moet worden aan het suffisant, niets meer of minder dan het [illegible] woord suffisant, d.i. afdoend, voldoend, toereikend... dus het Engelse sufficient. Ter argumentatie citeer ik uit: „Extract wt een missive van den vice-directeur van het eijlandt Curaçao van dato 10 October 1665": ....waervan ons het laeste echter het eerste soude connen comen te mancqueren door gebreck aan genoechsame ende suffisante regenbacken......"

Laat ik zeggen, dat dit voorstel tot verklaring der etymologie zeker de voorkeur verdient en een kostbaar uitgangspunt biedt voor verder onderzoek.

Een uitstekend Gouverneur voor Nieuw Nederland.

„Als Gouveneur van Nieuw-Nederland is hij de allerbekwaamste, die in de Hollandse periode (1624—1664) daar het bestuur voerde.

In vele opzichten — constructie van steden, straten, maatregelen — toont het beleid van Peter Stuyvesant veel overeenkomst met den Gouverneur van Brazilië, Johan Maurits van Nassau. Maar de laatste was ruimer en soepeler, warmbloediger en kunstzinniger, en niet afgestemd op het eigenbelang van de Westindische Compagnie. Dit werd zijn ondergang en tevens van de Hollandse heerschappij in Brazilië."

Zijn bestuur wordt door de geschiedschrijving gekenmerkt als hard, onverbiddelijk, maar onkreukbaar eerlijk.

„Merkwaardig is dat èn in Brazilië èn in Nieuw-Nederland onder de Hollandse kolonisatie het drankmisbruik zulke afmetingen aannam, dat er maatregelen nodig waren. Peter Stuyvesant schrok er niet voor terug om het krankzinnig en bandeloos drinken te beteugelen", evenmin als zijn voorganger Willem Keif, de derde Gouverneur van Nieuw-Amsterdam aarzelde om een maatregel tegen het roken af te kondigen.

Zó is hij de Vader van het Noordamerikaanse prohibitionisme. Ook hierin kan de Noordamerikaanse president zich beroepen op Hollandse oorsprong.

Curaçao heeft Peter Stuyvesant geëerd door aan de in September 1941 geopende Middelbare School zijn naam te verbinden. Maar het was Peter Stuyvesant zelf, die in 1659 aan den Pool Dr. Alexander Charles Curtins toestond in Nieuw-Amsterdam, waar reeds voor de komst der Nederlanders de Polen zoveel waardevolle diensten hadden bewezen, de eerste middelbare school te openen!

In onze geschiedenis hebben wij wat Noord-Amerika betreft, alles mee, zelfs het toeval. Maar zou dàt nu over de geschiedenis beslissen?

Dr. J. C. de Groot.

Nederland.

DE TOESTAND IN NEDERLAND.

De Katholieke Universiteit te Nijmegen, de katholieke handelshogeschool te Tilburg, de Vrije Universiteit in Amsterdam en de Theologische Hogeschool te Kampen zijn nu ook gesloten in antwoord op de beperkende maatregelen, welke de Duitsers tegen haar studenten hebben genomen: beperking van hun aantal.

Naar men kan vermoeden is nu alleen nog Groningen met zijn N.S.B.-rector-magnificus open.

Laat u niet uittarten.

Radio-Oranje heeft gisteren de Nederlandse bevolking gewaarschuwd, dat de Duitsers trachten hun tot een voorbarige revolutie uit te tarten. Opdat zij deze op zo afdoende wijze kunnen onderdrukken, dat de Duitsers zelf de handen vrij krijgen om hun plannen te volvoeren.

Radio-Oranje beschuldigde de Duitsers ervan zelf oproep tot rebellie te hebben gedaan om het Nederlandse volk tot gewelddadige handelingen te provoceren. De man van Radio-Oranje zeide: „Tegenstand bieden is alleen goed, wanneer dit gezamenlijk en in overeenstemming geschiedt; laat u niet provoceren".

Radio-Oranje herhaalde, dat oud-militairen gerechtigd zijn zichzelven te verdedigen, wanneer men poogt hen te arresteren, omdat zij zich niet hebben laten inschrijven. De omroep herhaalde ook haar oproep aan de studenten om zich niet voor de arbeidsdienst te laten registreren. Eveneens herhaalde zij haar beroep op overheidsdienaren en anderen om de Duitse maatregelen te weerstaan. Doch de omroep legde de nadruk erop, dat dit alles geen oproep tot een algemene gewapende opstand betekent: „een beginsel geldt voor alles, alleen tegenstand, die even taai als beslist en even dapper als zorgvuldig voorbereid is, kan onze zaak dienen."

Deze radio-omroep kwam, terwijl de Nederlandse regering op betrouwbare rapporten wachtte over een nieuwe ontwikkeling in de Nederlandse gebeurtenissen, welke, naar men verwachtte een nieuw hoogtepunt zouden bereiken bij het passeren van de uiterste dag gesteld voor registratie van oud-militairen, doch Londense Nederlandse kringen zeiden tot nu toe, (Donderdagavond) hieromtrent geen bericht te hebben ontvangen, en evenmin bevestiging van het gerucht als zouden de Duitse troepen in Nederland zijn versterkt. Noch is bericht ontvangen, dat daar een revolutie zou zijn uitgebroken.

Seyss Inquart is geen meester.

De „Manchester Guardian" schreef gisteren in een hoofdartikel: „De gebeurtenissen in Nederland tonen zowel dappere tegenstand als Duitse angst voor wat er komen zal. Dr. Arthur Seyss Inquart, de meester van Nederland, kan alle bevelen geven, die hem goeddunken, doch hij is geen meester van het Nederlandse volk."

Stakingen.

De volgende feiten uit Nederland zijn nog bekend geworden:

Bij de spoorwegen is gedeeltelijk gestaakt; op een aantal lijnen lag het verkeer stil; in Twenthe was een algemene staking in de textielbedrijven, waaraan ook kantoorpersoneel deelnam. De Duitsers hebben op stakers geschoten en er in totaal 18 terechtgesteld.

Van vóór de afkondiging van de Staat van Beleg wordt aan Aneta nog bekend, dat op 6 Februari een poging werd gedaan studenten op te pakken voor gedwongen arbeid in Duitsland. Op 8 Februari werd op Rauters bevel door S.S.-mannen een drijfjacht door het gehele land gehouden op wie er doorheen geslipt waren. Overal werden duizenden opgepakt en ingesloten in het concentratiekamp te Vught. Zij, die onder de 18 waren, werden losgelaten, maar de grote meerderheid bleef in het kamp, waar op het ogenblik niet minder dan 10.000 Nederlanders gevangen zitten. Het kamppersoneel bestaat grotendeels uit oud-gevangenen, geboren misdadigers, die het verblijf er tot een hel maken.

In de eerste weken zijn er dan ook honderden mensen gestorven. Voortdurend worden overal in huizen, trams, treinen en op straat door de Duitsers razzias gehouden. Thans worden ook Joden, die met niet-Joden zijn gehuwd, gevangen gezet in een speciaal kamp te Ellecom. De S.S. is daar de baas en de toestand tart elke beschrijving. Velen worden er voor het leven verminkt. In het Joodse concentratiekamp te Westerbork zitten nu 15.000 mensen gevangen.

Elf Duitsers gedood.

Radio-Moskou weet nog mede te delen, dat 11 Duitsers zouden zijn gedood en dat Nederlanders luchtafweergeschut, 5 locomotieven en 1 bijna voltooid schip hebben vernield.

Geheime pamfletten.

Radio-Oranje deelde vanochtend mede, dat de Duitsers zogenaamde „Geallieerde geheime" pamfletten, oproepend tot verzet in Nederland verspreiden, waarin — om valse hoop te verwekken — de „precieze datum van de invasie" vermeld wordt. Deze Duitse provocatie pamfletten zijn ondertekend door „enige werkelijk-nationale Nederlanders".

BRAZILIAANSE CONSUL IN PARAMARIBO AANGEKOMEN.

De nieuw-benoemde Braziliaanse Consul Felipe de Santa Cruz Guinaraes, vergezeld van den Vice-Consul Aldo de Freitas, is in Paramaribo aangekomen (Paramaribo, (AP) 13.5).

STEUN AAN ROTTERDAM.

De Duitsers voerden een breed-opgezette campagne „voor steun aan Rotterdam". Overal werden daarvoor inzamelingen gehouden, maar de bevolking vertikte het over het algemeen iets te geven, terwijl...... een ondergrondse, gelijktijdige actie met hetzelfde doel een groot succes had.

„Volk en Vaderland" (van 30 April) betoont zich weer eens woedend. Het blad vertelt, dat in de gemeente Heinoord een bijeenkomst was belegd, maar toen gemeentesecretaris Boelhouwer en wethouder Schellevis vernamen, dat dit een nazie-partijtje was, verlieten zij op staande voet de vergadering, gevolgd door negentig procent der aanwezigen.

BLOEDGEVERS IN SURINAME.

Ter gelegenheid van 10 Mei hebben in Suriname 350 mensen bloed gedoneerd, bestaande uit vier Mariniers aan het plaatselijke Rode Kruis gedaan.

IN DE VERENIGDE STATEN TERUG.

Eerst thans wordt medegedeeld, dat Meester Maximiliaan Paul Leon Steenberghe en Doctorandus L. F. Jansen vorige week per vliegtuig uit Londen in de Verenigde Staten van Noord-Amerika zijn teruggekeerd.

DE ZORG VOOR DE UITGEWEKENEN.

De Heer Charles Dozy, de speciale gedelegeerde der Nederlandse regering voor de zorg der uitgewekenen is te New York. Hij deelde aan Aneta mede, dat enige tientallen uitgewekenen reeds uit Jamaica zijn vertrokken, daar zij werk hebben gekregen in Suriname, Curaçao en elders en dat er nog meer zullen worden geplaatst.

De Heer Dozy prees ten zeerste de hulp der Britse overheden op Jamaica, die allerlei faciliteiten bewijzen. Het zal binnenkort naar Jamaica terugkeren.

EEN NEDERLANDSE UITGEVERIJ TE NEW YORK.

Te New York zal een Nederlandse uitgeverij gevestigd worden, die de naam draagt van een der belangrijkste Nederlandse firma's op dit gebied: Querido. De leiding berust bij twee ervaren vaklieden, den Heer M. Warendorf en Dr. F. Landshof.

Om het uitsluitend Nederlande karakter van deze onderneming duidelijk te doen uitkomen, wordt de directie bijgestaan door een raad van advies, bestaande uit de Heren: Professor Adriaan Barnouw, Jan Greshoff, Dr. Honig, Hendrik Willem van Loon, Dr. Nicolaas A. C. Slotemaker de Bruïne en Van Riemsdijk.

Het doel is: bevestiging en bevordering van de Nederlandse cultuur in de uitgebreidste zin des woords, door middel van het boek; het verstrekken van aangename, ontwikkelende, sterkende leesstof voor onze zeelieden en soldaten; het uitgeven van boeken in de Engelse taal over Nederlandse onderwerpen; het herdrukken en drukken van alle benodigde schoolboeken. De directie van de nieuwe firma zal spoedig een uitgewerkt programma publiceren.

PROTESTEN OVER ONJUISTE BEHANDELING.

De „New York Times" deelt mede, dat de Noorse, Nederlandse en Belgische regeringen protestnota's hebben ingediend bij de regering der Verenigde Staten van Noord-Amerika tegen de uitkering van licenties, vrij van royalties, voor het exploiteren van patenten, die het eigendom van burgers van deze tijdelijk bezette landen. Zij klagen erover, dat deze behandeling ongeveer dezelfde is als die welke den nazies ten deel valt. Zij vragen waarom de royalties niet voor alle patenten betaald worden en bewaard voor uitkering na de oorlog.

EXPEDITIE NAAR DE WILHELMINABERGEN.

Een expeditie onder leiding van Doctor C. Gijskes is op weg naar de Wilhelminabergen van Suriname om een onderzoek in te stellen naar de aanwezigheid van wilde rubber-bomen als mogelijke bron voor grondstoffen voor de Noordamerikaanse oorlogsindustrie. Het Surinaamse Gouvernement bekostigt deze expeditie.

ARUBA.

HERDENKING 10 MEI.

In de Katholieke Kerk.

De 10 Mei herdenking had plaats Zondag jl. 9 Mei met kerkdiensten in de Katholieke Kerk te Oranjestad en in de Protestantse Kerk. In de Sint Franciscus Kerk was er een bizonder mooie plechtigheid, nl. Hoogmis met militaire eer. De Hoogmis werd opgedragen door Kapitein Aalmoezenier Pater Aloysius D. Frunt O.P. om van God af te smeken een spoedige bevrijding van Nederland en voor het verkrijgen van een rechtvaardige vrede, alsmede voor de eeuwige rust van de zielen der oorlogsgevalenen.

Even vóór de Mis begon kwam een erewacht, bestaande uit vier Mariniers in groot tenue, twee Militaire Politiemannen en twee Schutters, allen gewapend, vooraf gegaan door tamboer met hoorn en een grote nationale vlag de kerk binnen. De stoet begaf zich in militaire pas naar het Priesterkoor, alwaar hij zich in een V-vorm opstelde.

Toen de Priester op het altaar kwam, werd het commando „Geeft acht" gegeven. Bij het Heilig Evangelie werd weer in de houding gecommandeerd. Het meest indrukwekkend was de Consecratie, toen de nationale vlag eerbiedig bracht, op de hoorn werd geblazen en tevens het geweer werd gepresenteerd. Ook bij de Communie-uitreiking werd dit eerbewijs betoond.

Na afloop van de Plechtige Hoogmis werd door het koor der Frères, dat zich buitengewoon verdienstelijk had gemaakt, door een mooie Mis voor die gelegenheid te zingen, het Wilhelmus aangeheven, waarop de aanwezigen zich van hun plaatsen verhieven.

Hierna trok de erewacht met de nationale vlag voorop en onder het geroffel van den tamboer de kerk uit. De kerk was overvol met gelovigen en militairen, die vooraan in het schip hadden plaats genomen. Onder de genodigden merkten wij op Kapitein Landraad Adriaan F. Dussenbroek en Luitenant De Jongh uit het Sabanetakamp. Verder nog Kapitein Theophilus A. van Erp, Luitenant Hamelers en Kolonel Lewis met andere officieren van de strijdkrachten der Verenigde Staten van Noord-Amerika.

In de Protestantse Kerk.

In de Protestantse kerk was een talrijke schare opgekomen om de Dienst bij te wonen, die Zondagmorgen 9 uur werd gehouden onder leiding van den Predikant Dominee Gerard E. Alers. Gelijk altijd was de Gezaghebber tegenwoordig, maar nu in het biezonder als vertegenwoordiger van Hare Majesteit de Koningin. Ook was aanwezig Luitenant ter Zee 1e klasse K.M.R. H. S. Drost.

Na in het gebed God te hebben gedankt voor Zijn trouw en voor Zijn redding en licht, dat al meer groeit en na gebeden te hebben voor de Koningin en het Koninklijk Huis, voor de Regering, voor het volk, voor het leger en de vloot, begon Predikant Alers zijn predicatie met Ex. 3 : 14. En God zeide tot Mozes: Ik zal zijn, die Ik zijn zal; alszo zult gij tot de kinderen Israëls zeggen: Ik zal zijn heeft mij tot ulieden gezonden.

De nadruk werd hierop gelegd, dat, hoeveel het volk ook aan Mozes te danken had, hij het niet was, die de bevrijding tot stand bracht, noch de kracht van de legers, maar Hij, die is en zijn zal. Herinnerd werd aan de ootmoed van waarachtige grote mannen. Laat ons roemen de geest en het taaie verzet van ons vetrapte Nederland; laat ons zeer hoog denken van onze Koningin; laat ons bewonderen het vooruitziend en geniale beleid van mannen als Winston Churchill en Franklin Roosevelt, maar laat ons bovenal waarderen, dat zij zeer eenvoudig zijn (kenmerk van ware grootheid) en dat zij niet roemen; een ieder voor zich: „Ik zal zijn, die Ik zijn zal"

Maar dat door al hun woorden heen het onwrikbaar geloof weerklonken heeft en nog altijd weerklinkt: „Hij is het, Hij regeert! Hij heeft het eerste en het laatste woord; Hij die eens en voor altijd sprak: Ik zal zijn, die Ik zijn zal!"

Met het zingen uit ons volkslied van de verzen: „Oorlof mijn arme schapen die zijt in grooten nood" en „Mijn schilt ende betrouwen, zijt Gij o God mijn Heer!", werd deze indrukwekkende dienst besloten.

EXTRA POLITIEBERICHT.

In de namiddag van Dinsdag 11 Mei 1943 is te Punta Aribe, nabij Westpunt op Aruba, aangespoeld het in vrij verre staat van ontbinding verkerend lijk van een, waarschijnlijk nog jonge vrouw. Het signalement luidt: Postuur gezet; leeftijd naar schatting tussen 17 en 23 jaar oud; lengte ongeveer 1.65 meter; kleur donker bruin; haar zwart en sluik; ogen donkerbruin; neus opvallend klein; handen met lange puntig geknipte nagels, waarop nog sporen van rode nagellak zichtbaar waren; tanden gaaf; bizondere kentekenen geen.

Als bizonderheid kan worden gemeld, dat het lijk geheel was ontkleed, dus geen signalement van kleding kan worden verstrekt.

Diegenen, die inlichtingen kunnen verstrekken omtrent bedoeld lijk of over vermissing van een vrouw, worden verzocht zulks te willen doen aan de Politiewacht te Oranjestad (Recherche) op Aruba.

CURAÇAO

FRATERS RADULPHUS EN CANUTUS TERUG.

Fraters Maria Radulphus, Missieoverste, en Frater Maria Canutus, Hoofd van het St. Thomascollege, met wie Dr. Wyhojan Goslinga kort geleden naar Suriname reisde o.a. ter voorziening in de behoefte aan onderwijzend personeel alhier, zijn behouden teruggekeerd. Dr. Goslinga zal 23 Mei terugkeren. Reeds kan gezegd worden, dat de reis dezer missie met succes bekroond is.

STATEN VAN CURAÇAO VERGADEREN.

Gisteravond kwamen de Staten van Curaçao bijeen ter behandeling van enige Landsverordeningen. Er was geen Bestuursgemachtigde aanwezig. Bij de „Ingekomen Stukken" werden de volgende ontwerpen-landsverordening ingediend: 1e. Wijziging en aanvulling van de verordening 9 Juni 1921, houdende bepalingen ter bestrijding van besmettelijke ziekten, zoals gewijzigd en aangevuld bij verordening November 1931. 2e. Ontwerp-landsverordening houdende bepalingen om ontaarding der goede zeden bij de jeugd tegen te gaan.

Bovendien was er een brief van Statenlid Ernesto C. Martijn, waarin hij mededeelt, dat hij voor enige maanden naar de Verenigde Staten van Noord-Amerika vertrokken is.

Hierna kwamen in behandeling 1e Landsverordening tot aanvulling van de „Zegelverordening 1908" en 2e. Landsverordening tot bekrachtiging, wijziging en aanvulling van de regeling van de uitgifte van muntbiljetten van f 1,— vervat in het besluit van 13 Juli 1942. Beide landsverordeningen werden zonder enige bespreking aangenomen.

JEUGDCONCERT.

De Curaçaose Vereniging voor Opvoeding en Onderwijs heeft wederom een Jeugdconcert georganiseerd op Zaterdag 15 Mei 19.30 uur in Theater Brion.

Deze Jeugdconcerten zijn bedoeld om te voorzien in de leemten van het aesthetisch gedeelte in de opvoeding en vooral onze oudere jongens en meisjes geven blijk dit pogen zeer op prijs te stellen. Deze keer is het weer het Curaçaos Philharmonisch Orkest onder leiding van Rudolf F. W. Boskaljon dat met het volgende programma concerteert:

Sinfonia in si bemol majeur van J. Christian Bach (1735-1782); Allegro Assai; Andante; Presto

Kleine ballet suite uit opera's van Ch. W. Gluck (1714-1787); Iphigenia in Aulis; Orpheus; Armide; slot.

L'Impresario Ouverture van W. A. Mozart (1756-1701).

Uit het Kinderboek van Alex Voormolen (1923); van twee Koningskinderen; de eerste zwaluw; de slak en de regen; het visje; ooievaarsmars.

Paraphrase op het vlaggelied door R. Boskaljon.

Dr. Christiaan J. H. Engels zal de verschillende programma-nummers met een kort woord inleiden.

VERENIGINGSNIEUWS.

— K.S.C.: Voetbal Junioren B competitie: Morgen, Zaterdag 15 Mei, om 16.30 uur Sithoc — Excelsior.

UITSTAPJE VOOR ZEELIEDEN.

Zondag as., 16 Mei 1943, heeft het Apostolaat ter Zee weder een uitstapje georganiseerd voor de zeelieden. Zij, die over auto's beschikken, worden verzocht zich om 10.30 uur te verzamelen bij het Katholieke Zeemanshuis, Klipstraat.

BURGERWACHT CURAÇAO.

Bewakingsdienst 3e Lichting Zaterdagmiddaggroep.

Schietoefening op Hato Zaterdag a.s. 15 Mei Geweer medenemen: 14.15 uur vertrek auto Politiepost Rio-Canario naar Habaai; 14.25 uur appèl te Habaai.

Geallieërde vloot beschiet Pantelleria.

LAATSTE ASTROEPEN IN TUNIS GEVANGEN.

20 Schepen te Augusta gebombardeerd.

Luchtaanvallen op Napels en Cagliari.

AANSTAANDE ZONDAG DAG VAN DANKZEGGING.

De Engelse regering verzocht om aanstaande Zondag 16 Mei tot een gebedsdag te maken om dank te zeggen voor de overwinning in Noord-Afrika (Londen, (AP) 13.5).

HULL OVER DE OVERWINNING IN TUNIS.

Noord-Amerika rekent op het Griekse volk.

Cordell Hull zeide, dat de overwinning in Tunis „de weg opent" voor de directe aanval op andere defensies van den vijand. In een boodschap aan Premier Emmanuel Tsouderos van de Helleense Regering in Caïro, waarin hij voor de gelukwensen van Tsouderos dankte, zeide Hull: „Ik ben er zeker van, dat wij mogen rekenen op de voortdurende vastberadenheid van het Griekse volk, zowel binnen als buiten Hellas, tot de dwingelandij van de as grondig vernietigd is" (Washington, (AP) 13.5).

STIMSON OVER DE OVERWINNING IN TUNIS.

De Noordamerikaanse Secretaris van Oorlog Henry Lewis Stimson schreef de verpletterende Geallieerde overwinning in Tunis toe aan de schitterende strategie van Eisenhower en de uitstekende uitvoering van de plannen in een volmaakte coördinatie van land-, zee- en luchtstrijdkrachten. Stimson voorspelde, dat „gelijke resultaten elders kunnen worden verkregen."

In een overzicht van de Tunische krijgsverrichtingen op een persconferentie waarschuwde Stimson, dat, „hoewel wij een campagne gewonnen hebben wij de oorlog nog niet gewonnen hebben". Hij voegde hier evenwel aan toe, dat het morele effect van de instorting der as in Nood-Afrika zal worden gevoeld in al de aslanden en in de landen, die zij bezet hebben.

De Tunische ramp vergelijkend met de slag van Stalingrad zeide Stimson, dat dit de tweede grote militaire nederlaag is, welke de as binnen enkele maanden geleden heeft. De Duitsers — aldus Stimson — werden overweldigd door de snelheid en kracht van de Geallieerde opmars en hoewel de vijandelijke soldaten dapper vochten in de nederlaaf zijn zij zeker geen supermensen. Hij was van oordeel, dat de overwinning nu een veel grotere invloed zal hebben op het verloop van de oorlog dan wanneer de Geallieerden de wedloop in November om Tunis gewonnen hadden.

De Geallieerde overwinning dan zou door den vijand zijn toegeschreven aan louter toeval, terwijl de overwinning thans een duidelijk bewijs is, dat de Geallieerde legers man voor man en leger voor leger de Duitse oorlogsmachine kunnen verslaan. „Wij hebben hen op de knieën geslagen en de invloed van die les zal zich ver en verspreid door het Duitse Reich doen gevoelen."

Stimson deelde mede, dat de Geallieerde verliezen groot zijn geweest in de laatste phase van de Tunische krijgstocht, doch dat Eisenhower nog geen rapport gezonden heeft over het aantal doden en gewonden (Washington, (AP) 13.5).

GENERAAL ALEXANDER SPREEKT ZIJN MANNEN TOE.

Generaal Sir Harold Alexander, gekleed in broek en hemd, waarvan de mouwen opgerold waren, en met suède-schoenen aan, sprak een groep van meer dan 500 officieren toe, welke in de Tunische heuvels bijeengekomen was om hem aan te horen.

„Wij hebben een geheel leger uitgeroeid", zeide hij, „en vandaag zijn wij meester over geheel Noord-Afrika. Deze grote overwinning is een der meest volmaakte en beslissende in de geschiedenis. Wij namen 150.000 gevangenen, meer dan 1000 kanonnen, 250 tanks en een massa vrachtwagens en allerlei materiaal, waarvoor waarschijnlijk dagen zo niet weken nodig zal zijn om die te tellen.

Drie maanden geleden werd ik geroepen van de Westelijke woestijn om het bevel aan het Tunische front op mij te nemen en ik moest een hoofdkwartier vormen in de kortst mogelijke tijd. Dit werd niet gemakkelijker gemaakt omdat de vijand ons toen langs de gehele linie aanviel en de dingen niet zo goed voor ons gingen. Maar dank zij u werd dit hoofdkwartier gevormd in record-tijd. Deze overwinning hebt ook gij gemaakt en de roem en glorie ervan behoren elk uwer toe" (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 13.5).

EEN PERSCONFERENTIE VAN ANDERSON.

Daniel de Luce seint uit het Hoofdkwartier van het Britse 1ste leger in Tunis:

De gewoonlijk zwijgzame, ernstige Generaal Kenneth A. N. Anderson glimlachte herhaaldelijk en zijn blauwe ogen twinkelden toen hij zijn eerste persconferentie hield sedert hij tot het offensief overging.

„De Britse soldaten vochten absoluut schitterend" zeide hij. „De Noordamerikanen hebben getoond, dat zij een schitterende gevechtsmachine geworden zijn. En ik heb de grootste bewondering voor de Fransen, die het eerste grondwerk legden voor de Geallieerde overwinning in de afgelopen winter toen zij de bergketen hielden met onvoldoende wapenen en tegen een grote overmacht".

De Generaal van het 1ste leger zeide, dat hij op Zondag 23 Mei een Dankdienst zal laten houden. „Want als succes ons gezind is zijn wij te zeer geneigd te denken, dat het te danken is aan onze eigen bedrevenheid en kracht en vergeten wij de macht, die boven die van den mens verheven is". Toen hem gevraagd werd wat er met de asgevangenen gedaan zal worden zeide Anderson: „Misschien zullen zij naar Canada gezonden worden. Op zijn minst twee-derden van hen bestaat uit Duitsers, hetgeen zeer bevredigend is".

Anderson somde de gebeurtenissen als volgt op: „De vijand schijnt omver geslagen te zijn door de snelheid van onze opmars. Het hoofdkwartier van zijn divisie-corps werd onder de voet gelopen en zelfs het vijandelijke hoofdkwartier moest zich zo snel terugtrekken, dat men zijn draadloos apparaat verloor en geen contact kon onderhouden met de eenheden. Ik geloof„ dat het een der grootste overwinningen was die de Geallieerden ooit behaald hebben en zij zal zich over de gehele wereld doen voelen" (In het Hoofdkwartier van het 1ste leger in Tunis, (AP) 13.5).

BERLIJN MELDT HET EINDE VAN DE TUNISCHE STRIJD.

De Associated Press vindt in een uitzending van het DNB uit Berlijn het volgende speciale Duitse communiqué op:

„De heldhaftige strijd van de Duitse en Italiaanse detachementen in Afrika is heden tot een eervol besluit gekomen. De laatste groepen, die weerstand boden in de omgeving van Tunis en reeds dagenlang gevochten hadden zonder water en rantsoenen, moetsen de strijd staken nadat hun ammunitie was verbruikt. Zij moesten toegeven aan het gebrek aan voorraden en niet aan de aanval van den vijand

De vijand moest trouwens de superioriteit van onze wapens dikwijls genoeg erkennen in dit krijgsgebied. De soldaten van Duitsland en Italië in Afrika hebben hun taak ten volste vervuld. Zij hielden uiterst krachtige vijandelijke strijdkrachten in Noord-Afrika bezig door hun weerstand, die den vijand elke meter gronds betwistte in een strijd, welke maandenlang grimmig voortduurde. En zij brachten den vijand de grootste verliezen in manschappen en materiaal toe.

Aldus werd tijd gewonnen en de verlichting aan de andere fronten is van het grootste voordeel geweest voor de as. De Führer heeft op 10 Mei het volgend telegram gezonden aan Von Arnim, die enige tijd het bevel gevoerd heeft over de Duitse en Italiaanse troepen in Noord-Afrika: 'Mijn dank en hoogste waardering aan u en uw heldhaftige strijders, die schouder aan schouder met aun Italiaanse kameraden elke duim van het Afrikaanse grondgebied verdedigen. Met bewondering hebben het gehele Duitse volk en ik nauwkeurig de heldhaftige strijd van uw soldaten in Tunis gevolgd. Deze strijd is van de grootste waarde geweest voor het gehele verloop van de oorlog. Het laatste verzet en de houding van uw troepen zullen een symbool zijn voor al de strijdkrachten van Groter Duitsland en zullen worden beschouwd als een biezondere bladzijde van glorie in de Duitse militaire geschiedenis' (getekend Hitler).

Voorts zond Mussolini op 11 Mei het volgende telegram aan Von Arnim: 'Met bewondering en trots volg ik uw vastberaden daden en de onwankelbare moed van onze troepen in Afrika tegen de numerieke meerderheid van den vijand. De geschiedenis zal haar erkenning betuigen aan deze heldhaftige daden. Ik breng mijn saluut aan de grootste moedsbetoning van de aslanden in de leiders en soldaten van hun Afrikaanse troepen' (getekend Mussolini).

De heldhaftige strijd van onze Afrikaanse strijdkrachten, die bijna 2½ jaar duurde en welks verdiensten zullen worden gewaardeerd bij een speciale gelegenheid, zal altijd een der meest trotse en glorierijke zijn in de geschiedenis van het Duitse volk" (Londen, (AP) 13.5).

DE SCHEPEN DIE NAAR AFRIKA GINGEN.

Officieel werd door het Geallieerde Hoofdkwartier in Noord-Afrika bekend gemaakt, dat de scheepsverliezen bij het vervoeren van een enorm aantal manschappen en voorraden naar Noord-Afrika voor de Geallieerde krijgstocht 2.1 procent bedroegen van het gehele verkeer.

In de periode van 6 maanden — 8 November 1942 tot 8 Mei 1943 — arriveerde in totaal meer dan 11 millioen bruto ton aan schepen in de Noordafrikaanse havens uit het Verenigde Koninkrijk en de Verenigde Staten. Aangezien het verkeer in beide richtingen gaat bedraagt het tonnage, dat door de Noordamerikaanse en Britse vloten geëscorteerd werd, dus meer dan 22 millioen ton (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 13.5).

GENERAAL MESSE BEVORDERD TOT MAARSCHALK?

Het Italiaanse communiqué, dat door de radio van Rome werd uitgezonden, verwees voor de eerste maal naar den Bevelhebber van het Italiaanse 1ste leger, Giovanni Messe, als Maarschalk. Hierdoor werd de mening geopperd, dat de 59-jarige specialist infanteriedoor Mussolini op het laatste ogenblik van Generaal werd bevorderd tot Maarschalk. Zo men weet werd ook Generaal Friedrich von Paulus enkele uren voor de overgave te Stalingrad door Hitler bevorderd tot Maarschalk (New York, (AP) 13.5).

GEALLIEERD HOOFDKWARTIER IN NOORD-AFRIKA.

„Het Italiaanse eiland Pantelleria werd gisterenmorgen 13 Mei gebombardeerd door een Geallieerde vlootmacht. Twintig salvo's vielen in het havengebied. Er werd enigszins — doch doelloos — gereageerd door de kustbatterijen. Er zijn geen asstrijdkrachten meer over in Noord-Afrika, die geen gevangenen zijn in onze handen. De laatste overgebleven elementen gaven zich op 13 Mei om 11.45 uur over. In de nacht van 12 op 13 Mei vielen Wellington bommenwerpers van de strategische luchtmacht de spoorwegterreinen en havengebieden te Napels aan. Er werden verschillende branden gesticht. Gisteren viel een grote strijdmacht van zware en middelzware bommenwerpers met een escorte van gevechtsvliegtuigen de haven en het industrie-gebied te Cagliari aan. Voltreffers werden gezien op verschillende schepen die in brand werden gelaten en men zag er een van ontploffen. Ontploffingen werden gezien in de rangeerterreinen en industrie-gebieden en er ontstonden vele grote branden. Bij deze aanval werden 9 vijandelijke vliegtuigen vernield.

Van al deze verrichtingen wordt 1 onzer vliegtuigen vermist. De vijand poogde in de nacht wederom het gebied van Algiers aan te vallen. Alle vijandelijke vliegtuigen werden verdreven en 5 ervan werden vernield. Er werd geen schade aangericht en er vielen geen slachtoffers. Het is thans bekend, dat in totaal 5 vijandelijke bomenwerpers vernield werden in de aanval van Woensdagnacht op het gebied van Algiers" (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 14.5).

COMMUNIQUÉ VAN CAÏRO.

Het comuniqué van de luchtmacht in het Midden Oosten luidt als volgt: „Een grote strijdmacht van de Noordamerikaanse zware bommenwerpers, geëscorteerd door gevechtsvliegtuigen van de Royal Airforce, viel gisteren overdag de scheepvaart in de haven van Augusta op Sicilië aan. Bomontploffingen vonden plaats tussen ongeveer 20 vijandelijke schepen; voltreffers werden geplaatst en schade werd aangericht. De havenbedrijven werden ook door voltreffers geraakt en grote branden ontstonden in de olietanks. Enkele watervliegtuigen in de haven werden gebombardeerd. Vijandelijke gevechtsvliegtuigen, die de aanval poogden te verstoren, werden verdreven door ons gevechts-escorte. Verschillende vijandelijke vliegtuigen werden beschadigd. Gisteren brachten lange afstands gevechtsvliegtuigen van de Royal Airforce een klein zeilschip tot zinken in de Aegeïsche Zee en een ander vijandelijk zeilschip werd in brand gezet in de haven van een eiland. Onze vliegtuigen schoten ook een JU52 watervliegtuig neer boven de Aegeïsche Zee. Van deze en andere verrichtingen keerden al onze vliegtuigen veilig terug" (Caïro, (AP) 14.5).

NOORDAMERIKAANSE BOMBARDEMENTEN OP FRANKRIJK.

Het volgende communiqué werd door het Hoofdcommando van de Noordamerikaanse strijdkrachten in het Europese krijgsgebied uitgegeven:

„Een grote strijdmacht van Noordamerikaanse zware bommenwerpers viel in de namiddag belangrijke industrie-gebieden en vliegvelden in Noord-Frankrijk aan. De hoofdaanval werd gedaan op de vijandelijke vliegtuig-fabriek en de reparatie-werkplaatsen te Meaulte. Tegelijkertijd werden de vliegvelden te Saint Omer gebombardeerd. Het weer was gunstig en de resultaten zijn goed. Gevechtsvliegtuigen van de Noordamerikaanse luchtmacht, van de Royal Airforce, de Dominions en de Geallieerden begeleidden de bommenwerpers. Er vonden vele botsingen plaats met vijandelijke gevechtsvliegtuigen waarvan 6 vernield werden. Ook werden vele vijandelijke vliegtuigen vernield door de bommenwerpers. 3 Bommenwerpers en 5 gevechtsvliegtuigen worden vermist" (Londen, (AP) 13.5).

U.S.A.-TROEPEN OP ST. LUCIA.

Radio-Parijs deelde mede. dat Noordamerikaanse troepen zijn geland op het eiland St. Lucia op 40 kilometer ten Zuiden van Martinique. Voorts werd gezegd, dat de Britten geland zijn te Saint Dominique ten Noorden van het eiland (Londen, (AP) 14.5).

COMMUNIQUÉ VAN NEW DELHI.

„Tijdens de nacht van 11 Mei trokken onze troepen zich uit Maungdaw terug zonder inmenging van den vijand. Thans hebben zij nieuwe stellingen in het Noorden ingenomen. De positie in het Noorden is geschikter voor de verdediging. Gisteren 13 Mei was er geen contact met den vijand. Onze huurlingen van Kachin in Noord-Birma vingen een belangrijk aantal Japanners in een hinderlaag. Op zijn minst 20 man verloor de vijand.

Gisteren zetten gevechtsvliegtuigen de aanvallen voort op het vijandelijke vervoer over water. 4 Schuiten en verschillende andere kleine vaartuigen werden gemitrailleerd tussen Akyab en het eiland Ramree. Andere schepen op de rivier Mayu en nabij Myebon werden beschadigd.

Gisteravond bombardeerden Liberators het vliegveld te Hehpo. Ontploffingen werden gezien in de omliggende gebieden en op de startbanen. Van deze verrichtingen wordt geen onzer vliegtuigen vermist" (New Delhi, (AP) 14.5).

RUSSISCH MIDDAGCOMMUNIQUÉ.

„In de nacht van 13 Mei beschoten onze troepen den vijand in de Kuban ten Noord-Oosten van Novorossisk. In andere sectoren van het front vond niets belangrijks plaats. Onze schepen en vliegtuigen op de Barentszee brachten twee vijandelijke transportschepen en twee treilers tot zinken.

In de Kuban vernielden de Russische kanonniers enkele dozijnen blokhuizen en uitgravingen alsook 5 kanonnen, 13 vrachtwagens geladen met voorraden en een ammunitie-opslagplaats. Een Duits detachement poogde onze stellingen te verkennen. De Sovjet-troepen doodden 40 Duitsers met machinegeweer- en geweervuur. De rest vluchtte.

Gisteren schoten onze luchtdoelkanonnen en vliegtuigen in de Kuban 11 Duitse vliegtuigen neer. Wij verloren geen vliegtuigen. Aan het Centrale front doodden onze verkenningspatrouilles ongeveer 100 vijandelijke officieren en manschappen. Russische vliegers verpletterden 40 spoortreinen en bliezen 2 vijandelijke olie-opslagplaatsen op. Een Duitse Fockewulf 190 werd in luchtgevechten neergeschoten.

In de streek van Lisitsjansk verbeterden onze detachementen in levendige gevechten hun stellingen. De vijand deed verschillende tegenaanvallen, doch werd teruggeworpen. Ongeveer 400 Duitse officieren en manschappen werden gedood. In gevechten van de laatste dagen veroverden onze detachementen 8 Duitse kanonnen, 42 machinegeweren, 82 automatische geweren, 5 mortieren en meer dan 250 geweren, alsook ander oorlogsmateriaal. Ten Westen van Rostov-aan-de-Don vielen Russische kanonniers een vijandelijke goederentrein aan. Meer dan 100 wagons met voorraden werden vernield. Mortieren-kanonniers van een detachement ruimde binnen twee dagen een compagnie van de Hitlerieten op en verwoestte twee uitgravingen; tevens werden 6 machinegeweernesten tot zwijgen gebracht" (Moskou, (AP) 14.5).

Deze krant is gedeeltelijk ongecorrigeerd.

ALLERLAATSTE NIEUWS

— **Londen:** De radio van Algiers zeide, dat thans geen enkele soldaat van de as meer vrij is in Tunis. Voorts werd gezegd, dat enorme convooien van gevangenen en oorlogsmateriaal naar Tunis samenstromen.

— **Londen:** Radio-Algiers zeide, dat het totale aantal asgevangenen in Tunis thans meer dan 175.000 bedraagt.

— **Londen:** Volgens het Britse agentschap is Joseph Davies in Caïro aangekomen op weg naar Moskou.

— **Londen:** De eerste rapporten over de luchtverkenningen boven Dortmund en Duisburg na de hevige aanvallen van de Royal Airforce, geven te kennen, dat er grote schade werd aangericht aan de vijandelijke industrie.

— **Londen:** Het Italiaanse communiqué meldt, dat Napels, Reggio Calabria, Cagliari, Messina en Augusta door Geallieerde vliegtuigen werden aangevallen. Biezonder hevige schade wordt gemeld te Cagliari, dat tweemaal werd gebombardeerd.

— **Ankara:** De Noordamerikaanse Ambassadeur Lawrence Steinhard maakte bekend, dat hij van plan is hedenavond naar Caïro te vertrekken. Hij weigerde het doel van zijn reis mede te delen. De reis houdt echter geen verband met de conferentie van Britse militaire en burgerlijke leiders in het Midden-Oosten, welke pas beëindigd is. Binnen 10 dagen hoopt de Ambassadeur terug te keren.

— **Malta:** Gisteren begeleidden gevechtsvliegtuigen van Malta Noordamerikaanse bommenwerpers boven Sicilië. Verschillende vijandelijke vliegtuigen werden verdreven. Andere vliegtuigen vielen een vijandelijk convooi ten Zuiden van Italië aan. Een schip werd met bommen getroffen, waarna er ook uit opsteeg. In de afgelopen nacht bevonden zich vliegtuigen boven Sicilië en de 'teen' van Italië. De verbindingswegen werden aangevallen.

— **Londen:** De Britse Admiraliteit maakt bekend, dat lichte kuststrijdkrachten in de afgelopen nacht nabij de kust van Nederland een uiterst succesrijk gevecht leverden tegen een grote vijandelijke strijdmacht van torpedobooten en gewapende treilers. Twee vijandelijke torpedoboten van 600 ton elk werden met torpedo's in de grond geboord. De Britse schepen leden geen schade of verliezen aan manschappen en keerden veilig naar hun havens terug.

VOLKSLIEDEREN EN HUN MUZIEK.

In verband met het feit, dat indertijd gevraagd werd naar de muziek van enkele volksliederen, worde de aandacht gevestigd op een uitgave „National anthems of the United Nations and Their Allies", door Lorraine Noel Finley en Bryceson Treharne. Woorden en muziek staan volgens de annonce, welke wij vonden, steeds tezamen. Het boek is verkrijgbaar voor $ 1 bij de Boston Music Company.

De voedselconferentie en de Koningin der Aarde.

(Van Aneta's biezonderen correspondent):

Hot Springs, Virginia, 10 Mei.

Het Homestead Hotel, waar de bijeenkomsten van de internationale voedselconferentie zullen plaats vinden en waar de leden der onderscheidene delegaties zijn gehuisvest, kan prat gaan op een prachtige „lobby".

Het is een zaal, haast 60 meter lang en ongeveer 15 meter breed, waarvan de hoge zoldering door witte zuilen geschraagd wordt. Aan een kant is een reeks hoge vensters, die tot de grond reiken en die uitzien op het mooie berglandschap. Een zacht-groen tapijt dekt de vloer en tal van gemakkelijke stoelen zijn er gezellig gegroepeerd. Intiemer dan de marmeren wandelgangen van Génève's „Paleis der Natiën" zal deze „Grote Zaal", zoals ze toepasselijk is genoemd, toch hetzelfde doel kunnen dienen van een informele plaats van ontmoeting, waar de gedelegeerden persoonlijk contact met elkander kunnen onderhouden, en in vriendschappelijke gesprekken naar oplossingen kunnen zoeken van de problemen, die deze conferentie aan de orde stelt.

Hiermede houdt echter de vergelijking met Volkenbonds of parlementaire wandelgangen op. Want terwijl in die lobbies of couloirs de vertegenwoordigers van de wereldpers steeds welkom waren en het in de vrije parlementsgebouwen in Westminster of op het Capitool in Washington nog steeds zijn, zullen zij — indien de oorspronkelijke regelingen ten aanzien van de toelating van de pers niet gewijzigd worden — de Grote Zaal van het Homestead Hotel niet mogen betreden en zo goed als geen aanraking met de gedelegeerden hebben.

Er is over deze uitsluiting van de pers heel wat te doen geweest. In verschillende bladen in de Verenigde Staten van Noord-Amerika zijn harde verwijten gericht tot de Noordamerikaanse regering, die de conferentie bijeen geroepen heeft en dus voor de technische regelingen betreffende de aan de pers te verlenen faciliteiten verantwoordelijk is. Sommige critici betoogden zelfs, dat de persvrijheid in het gedrang was gekomen. Deze voorstelling van zaken gaat velen wel wat te ver, want persvrijheid betekent in de eerste plaats vrijheid van meningsuiting en er is niemand in of buiten de Verenigde Staten, die zou willen beweren, dat men, hetzij hier of in de andere vrije democratieën niet de volste vrijheid bezit om voor zijn mening uit te komen of die in geschriften openbaar te maken. De censuur, waaraan de Noordamerikaanse pers zich, evenals de Engelse, vrijwillig onderwerpt, geldt alleen berichten van militair belang, inlichtingen bevattend die voor den vijand van nut zouden kunnen zijn.

Het spreekt vanzelf, dat publicatie daarvan in tijd van oorlog dient te worden voorkomen en alle dagbladen en tijdschriften doen er dan ook zonder morren aan mee. In wezen is de vrijheid van drukpers in de oorlogvoerende democratieën onbeperkt gehandhaafd. Het is dus zaak deze aangelegenheid van de toelating der pers onbevooroordeeld te bekijken.

Dit is de eerste bijeenkomst van de Verenigde Landen, die elkander als bondgenoten in de oorlog tegen de asmogendheden bijstaan. Den gezamenlijken vijand te verslaan is het allesbeheersende doel voor allen. Zij hebben dezelfde politiek; de overwinning te verzekeren. Voor hun politiek van na de oorlog hebben zij allen dezelfde beginselen aanvaard: die, welke neergelegd zijn in de Atlantische Brief. Doch over de biezonderheden van de politiek, die aan hun na-oorlogse betrekkingen ten grondslag zal liggen, hebben zij tot dusver nog niet gezamenlijk gepraat. Dergelijke besprekingen kunnen aanvankelijk het best worden gevoerd in een atmosfeer van vertrouwelijke gedachtenwisseling. De eendracht der Verenigde Landen is een waardevolle, doch tere plant. Zij kan geschaad worden door de gure wind van voorbarige publiciteit.

Zelfs de beste vrienden kunnen het niet altijd over een bepaalde gedragslijn eens worden zonder eerst openhartig te hebben nagegaan in welke mate zij het eens zijn en tot op welke hoogte eventuele meningsverschillen over de te volgen methodes kunnen worden overbrugd.

Harmonische samenwerking bereikt na een dergelijke vertrouwelijke uitwisseling van opvattingen, is van des te groter waarde. Wanneer echter tijdens deze gedachtenwisselingen aan uiteenlopende standpunten naar buiten toe publiciteit wordt gegeven, en aldus tegenstellingen worden geaccentueerd, dan zal hierdoor uiteindelijke overeenstemming niet in de hand worden gewerkt. Deze zou dan wel eens kunnen uitblijven. Vandaar de wens om voor de pers de mogelijkheid te beperken om op grond van eenzijdige inlichtingen een beeld te geven van de conferentie-arbeid, dat uiteraard onvolmaakt moet blijven en tevens het succes der conferentie zou kunnen schaden.

Trouwens, de stelregel om de pers bij alle besprekingen toe te laten, is haast nimmer bij internationale conferentie gehuldigd. Plenaire zittingen, die meestal een formeel karakter dragen, waren openbaar. Maar de vergaderingen der commissies, waar het eigenlijke werk gebeurt, bleven voor het merendeel gesloten. Wel konden de journalisten dan naderhand hun licht gaan opsteken, bij die en gene en een indruk opdoen van wat er besproken was.

Aannemende, dat zij dit nu niet kunnen doen of dat hun pogingen om door persoonlijk contact met de gedelegeerden wat meer te weten te komen, worden bemoeilijkt, kan men toch nauwelijks zeggen, dat hier een principe in het spel is. Ten hoogste is het een zaak van meer of minder.

Met dit standpunt zijn de critici der regering het niet eens. Zij betogen, dat, indien den conferentie-gedelegeerden het contact met persmensen onmogelijk wordt gemaakt, of indien hun officieel verzocht wordt om slechts de meest formele betrekkingen met de verslaggevers te onderhouden, het nieuws omtrent de voortgang der conferentiebesprekingen beperkt zal blijven tot hetgeen de regering hieromtrent bij monde van haar officiëlen zegsman zal willen uitgeven. Met andere woorden, de pers en dus het publiek, zal alleen te weten komen wat de regering wenst dat gemeld wordt.

Op deze wijze is van onafhankelijke voorlichtingen van de openbare mening geen sprake meer. Dit acht men een gevaarlijk praecedent, dat wel eens als model zou kunnen dienen voor nog komende internationale besprekingen. Niet alleen de perse is verbolgen. Ook het Noordamerikaanse Congres is er biezonder op gesteld zich een eigen oordeel te kunnen vormen over de draagwijdte van de vraagstukken, die een onderwerp van gedachtenwisseling op de voedselconferentie zullen vormen en van de beslissingen, waartoe zij zullen leiden.

Het Congres — en dat geldt zowel voor het Huis van Afgevaardigden als voor de Senaat — wenst van te voren te weten, welke verplichtingen de Verenigde Staten van Noord-Amerika voornemens zijn op zich te nemen. Nu van de Noordamerikaanse delegatie geen volksvertegenwoordigers deel uitmaken, is de aandrang uit de kringen van het Congres des te sterker om de pers in staat te stellen onbevooroordeeld verslag te geven van hetgeen ter conferentie gebeurt.

Dit zijn bezwaren, die niet geheel ontzenuwd kunnen worden met de bewering, dat de gedelegeerden rustig moeten kunnen beraadslagen zonder dat de pers „er haar neus in steekt". Zulk een grote internationale conferentie kan nu eenmaal niet als onderonsje op touw worden gezet. Vroeg of laat lekt dan toch uit wat er achter de hermetisch gesloten deuren voorvalt. Een practisch compromis zal waarschijnlijk gevonden worden.

Men overweegt bv. om speciale pers-conferenties te beleggen met de voorzitters der commissies en sub-commissies, die dan een overzicht zullen geven van hetgeen in de zittingen dier commissies is behandeld.

Hoe ten slotte behoorlijke voorlichting van het publiek kan worden verzekerd en tezelfdertijd het vertrouwelijk karakter der conferentie-besprekingen kan worden bewaard, zal het verloop der conferentie uitwijzen. Als symptoom is het conflict, ontstaan over de toelating der pers, niet zonder gewicht; men zal er intussen goed aan doen het belang er van niet te overschatten. Hoofdzaak is immers, dat de conferentie slage en voor de toekomst goede vruchten afwerpe.

Kerkberichten.

Week van 16 Mei t/m 22 Mei.
In de ritus der Dominicanen:

Zo.: Tweede Zondag na het Octaaf van Pasen.

De Gelovigen worden dringend verzocht om zoveel mogelijk 's morgens na de H. Mis of 's middags vóór zonsondergang te komen biechten.

CATHEDRALE ST. ANNA-KERK.
Otrabanda.
Pastoor: M.J. v.d. Elsen O.P., tel. 1507

Zondag:
6.— H. Mis.
7.30 Kindermis.
9.— Hoogmis (N.)
18.— Meimaandlof.

Weekdagen:
6.— en 6.30 H. Mis.
Iedere avond om 18 uur Meimaandoefeningen.
Vr.: 6.30 Gezongen H. Mis voor de vrede.
Biechten: 's morgens na H. Mis, op verzoek en na 16 uur, maar vóór donker.

H. ROZENKRANSKERK, Pietermaai
Pastoor: C. v.d. Looy, O.P. tel. 2170.
spreekuren: 8 uur en 19.45 uur.

Zondag:
5.30 H. Mis.
7.— H. Mis.
8.— Kindermis.
9.— Hoogmis (P.)
17.30 Lof.

Weekdagen:
5.30 H. Mis (beh. Za.)
6.— en 6.30 H. Mis
Iedere avond om 18 uur Rozenhoedje.
Vr. 6.— Gezongen H. Mis voor de vrede.
Biechten: na Rozenhoedje. Zaterdag na 16 uur.

H. FAMILIE-KERK, San Mateo.
Pastoor: Th. Exler. O.P., tel. 2413

Zondag:
5.— H. Mis.
6.15 H. Communie uitreiken.
6.30 H. Mis.
7.45 Kindermis.
9.— Hoogmis (P.)
18.— Aanbiddingslof voor de mannen.

Weekdagen:
6.— en 6.30 H. Mis.
Do.: 7.— Congregatie voor de meisjes.
17—18 Aanbidding voor de leden van de Eucharistische Bond (P.).
Vr. 6.— Gezongen H. Mis voor de vrede.
Biechten: na Rozenhoedje, Zaterdag de genele dag.

Iedere 2e en 4e Zondag van de maand Predicatie in de Nederlands.

KERK O.L.V. VAN DE BERG CARMEL, Groot Kwartier.
Pastoor P. Elie O.P., tel. 1967, spreekuur: 8 — 10 uur, Zon-, feest- en weekdagen.

Zondag:
5. H. Mis.
7.30 Kindermis.
8.30 Hoogmis (Ned. en Eng.)
17.— Lof.
Weekdagen: 6.30 en 7.— H. Mis.
Vr.: 6.30 Gezongen H. Mis voor de vrede.
Biechten: elke dag na H. Mis en Zaterdagmiddag.

KERK VAN HET H. HART, Janwé.
Pastoor A. C. de Valk O.P., tel. 2365, spreekuur: 7—9 uur (behalve Zondag).

Zondag:
5.30 H. Mis (P.)
8.30 Hoogmis (P.)
17.— Lof.
Weekdagen: 6.30 H. Mis (behalve Zaterdag).
Za.: 7.— Kindermis.
Biechten: elke dag na H. Mis tot 9 uur. Za. van 16 tot 18 uur.

H. THERESIA-KERK, Wishi.
Pastoor H. Penninx O.P., geen telef., spreekuur 7 — 8.15 uur beh. Zondag.

Zondag:
6.— H. Mis (P); 8.30 Hoogmis;
17.— Lof.
Weekd.: 6.30 H. Mis (behalve Zat.).
Za.: 7.— Kindermis.
Biechten: 's morgens na H. Mis tot 8 uur; Zat. van 16 — 19 uur.

KAPEL ST. MARTINUS-GEST.
Zo.: 7.— H. Mis; 16.— Lof.
Weekd.: 6.— H. Mis.
Di.: 16.— Lof
Do.: 17.15 — 18.15 Aanbidding voor de vrede (N).

KERK H. FRANCISCUS VAN ASSISIE, Oranjestad — Aruba.
Pastoor Th. Bartel O.P., tel. 34; spreekuren: alle weekdagen van 7.15—8.15 uur, alsmede om 10 uur en om 18.30 behalve 's Zaterdags.

Zondag.
6.— H. Mis,
7.30 Kindermis.
8.45 Hoogmis.
17.30 Lof.
Iedere avond om 17.30 uur Rozenhoedje voor de vrede.

P. of N. achter een functie wil zeggen, dat preek of gebeden, resp. in de Papiamentse of Nederlandse taal gehouden worden.

SPORT - RUBRI[EK]

Officiële Mededelingen
van
„De Curaçaose Voetbalbond".

WEDSTRIJD UITSLAGEN
Van Zondag, 9 Mei 1943.

Jong Holland 1 Independiente 1 (vriendschappelijk) 4—3.
Res A-Klasse Atlanta 2 — Independiente 2 (niet doorgegaan).

WEDSTRIJDPROGRAMMA.
COMPETITIE 1943.
STADION.

Zaterdag 15 Mei 1943: Weldadigheidswedstrijd	S.U.B.T. 1 — Atlanta
Zondag 16 Mei 1943:	geen wedstrijd.
Zondag 23 Mei 1943: A-Klasse	Independiente 1 — Atlanta 1 (Visser)
Zondag 30 Mei 1943: A-Klasse	S.U.B.T. 1 — Jong Curaçao 1 (Brakke)
Zondag 6 Juni 1943: Wedstrijden ten bate van de Curaçaose Ath[letiek] Bond (de 4 bovenste clubs van de ranglijst).	
Zondag 13 Juni 1943: A-Klasse	Jong Holland 1 — Transvaal 1 (Jesurun)
Zondag 20 Juni 1943: A-Klasse:	Independiente 1 — S.U.B.T. 1 (Van Rosberg)
Zondag 27 Juni 1943: A-Klasse:	Atlanta 1 — Jong Curaçao 1 (Oehlers)
Zondag 4 Juli 1943: A-Klasse:	Independiente 1 — Transvaal 1 (Koeiman)
Zondag 11 Juli 1943: A-Klasse:	Jong Holland 1 — Atlanta 1 (Brakke)

MUNDO NOBO.

Zondag 16 Mei 1943: Reserve A-klasse	S.U.B.T. 2 — Jong Curaçao 2 (Koeiman)
Zondag 16 Mei 1943: Juniores	Jong Holland — Independiente (Van Eerden)
Zondag 23 Mei 1943: Reserve A-klasse	Jong Holland 2 — S.U.B.T. 2 (Taytelbaum)
Zondag 30 Mei 1943: Reserve A-klasse	Jong Holland 2 — Independiente (Rog)
Zondag 23 Mei 1943: Juniores	S.U.B.T. — Jong Curaçao (Ercol)

SCHERPENHEUVEL.

Zondag, 30 Mei 1943: Juniores	Scherpenheuvel — Jong Holland (Van Eerden)

HEREN SCHEIDSRECHTERS.

Woensdag, 19 Mei 1943, des avonds om 20 uur precies bijeenkomst in R.K. Zeemanshuis, Klipstraat 49, alhier.

AANGESLOTEN SCHEIDSRECHTERS.

Ankoné, Brakke, Van Eerden, Ercol, Jesurun, Koeiman, Leers, Oehlers, Rog, Van Rosberg, Taytelbaum, Viejou en Visser.

Van de R.K.S.V. „Jong Holland" werd bericht ontvangen, dat haar bestuur thans als volgt is samengesteld:

Voorzitter H. M. Henriquez R.	Rodeweg No. 130
Vice-Voorzitter R. Curiel	Mundo Nobo 143
Secretaris H. R. Leers	CPIM/Afd. M.D.
Penningmeester C. Marquez	Kraaienhofstraat 31
Commissarissen A. M. Chacuto	Plantersrust 6
E. del C. Brands	Kortijn 37
A. V. Sentiago (van 1 Juli 1943 af.)	Rodeweg 124

Afschrijving: L. B. Isidora (werkend lid) van Jong Curaçao.

HET BESTUUR.

EMMASTAD

WACHTDIENSTEN: Vr.: 14 Mei:

Telegram Afdeling: Carrière, tel. 553, Hotel Kamer 29.

Shipping & Supplies: Meinster, tel. 304, L. de Colignylaan 20.

Scheepvaart Afdeling: Karsch, tel. 398, Beatrixlaan 16.

Dok-afdeling: Prins, tel. 330.

Sportclub „Asiento" Hockey: Zaterdag as. zal op het Asiento-terrein te Rio Canario een wedstrijd worden gespeeld tegen C.S.C. anvang 16.— uur.

Kaartclub „Groot Kwartier": Willen de dames en heren leden die prijzen beschikbaar stellen voor bridge of pandoerspelen dit 14 dagen tevoren aan het Bestuur van de Kaartclub Groot Kwartier bekend maken.

Leden, denkt er om, 20 uur aanwezig te zijn in verband met het kiezen van partners.

Geschiedenis van Bonaire

XIV.

In 1843 strandde er een rijkbeladen Noordamerikaanse boot op de Roques-eilanden. Bonairiaanse schippers werden te hulp geroepen, om de vracht te lossen en naar La Guayra te vervoeren voor een derde der zuivere opbrengst. In Venezuela aangekomen, bleek dat de helft der goederen verdwenen was. De Bonairianen beweerden, dat vele goederen waren aangespoeld en dat zij het schip enige tijd zonder bemanning gezien hadden, en het dus een verlaten schip was, waarop eenieder recht had. De kapitein miste onder andere een vaatje geld.

Bonaire's rampjaar is 1856. Een vruchtenbark kwam van Venezuela met een bemanning, die met de cholera besmet was. Zij werden door den dokter geweigerd, en voeren toen naar Lac, aan de Zuid-Oostkust van Bonaire om daar aan de vissers hun waren kwijt te raken. Toen daar echter een matroos aan de ziekte omkwam, werden ze verjaagd. Zij begaven zich naar Slagbaai, waar men van het gebeurde nog geheel onkundig was, en verkochten hun fruit voor een spotprijs. Maar in weinig tijds was het gehele dorp een besmet oord. Doden vielen er dagelijks. Het kwaad greep zo snel om zich heen, dat de Commandeur, allen, die nog gezond waren, aanried, naar het Zuiden te vluchten en zich te vestigen bij de andere Rinconero's van Tera Coral, om zo de ziekte te isoleren. Maar de verhuizing bracht de ziekte over, en weldra was geheel Bonaire aangetast. Op Gouvernementsbevel moesten de doden onmiddellijk begraven worden, iets wat ertoe geleid heeft, dat sommigen levend begraven, anderen levend gekist werden, maar nog juist op het laatste ogenblik door een onophoudelijk kloppen tegen de wand van een gewelddadige dood verlost werden. Het aantal slachtoffers is groot, doch niet met zekerheid vast te stellen. Volgens de mensen zal de cholera wederom terugkeren, wanneer de grond, waar de slachtoffers begraven liggen, zal worden aangeroerd.

In het begin der vorige eeuw, toen er een lange droogteperiode geheerst had, eiste de Gouverneur van Curaçao, dat de enige bron, die Bonaire rijk is, Fontein, meer water zou geven. Men moest de rots verder uitkappen. Gehoorzaam toog men aan het werk, en hakte...... totdat de bron geheel ophield te vloeien en Fontein zo droog als kurk werd. De natuur liet zich niet dwingen, zelfs niet door een Gouverneur. Enige tijd later ving zij gelukkig weer aan te vloeien.

Bij de grote orkaan van 1877 is het op Bonaire hevig toegegaan. Hij begon op Zaterdagavond 19 uur en ging met een geweldige regenval gepaard. Om 21 uur was hij op zijn hevigst, maar de gehele nacht tot Zondagmorgen 11 uur bleef het doorrazen, en de voormiddag bleef zo donker als de nacht. Aan de zeekant bleef er weinig heel. Een huiseigenaar kreeg het goede idee om ramen en deuren van zijn huis, dat vlak aan de zee stond, open te zetten, zodat de hoog opspattende golven er doorheen konden spoelen, en spaarde zo zijn huis. De barken, die er lagen, konden niet bijtijds worden weggehaald, en sloegen tegen de kust te pletter. De kerk leed een schade van over de duizend gulden. In 1886 maakte men nog een heftige orkaan mee, maar deze was niet zo ernstig als de „grote orkaan".

Om aan de spoorrails van Suriname te werken zijn er in 1905 zestig Bonairianen vertrokken. Maar de meeste stierven er aan de malaria of kwamen ziek en onderkomen terug.

In datzelfde jaar heeft het zo enorm geregend, dat de bewoners van de Plaja twee weken lang volkomen van de kerk gescheiden waren.

Laat de oude mensen zeggen wat ze willen, de schriftelijke gegevens getuigen eenparig, dat het vroeger met de droogte, en dus ook met de oogst, even treurig gesteld was als tegenwoordig. Hier leest men, dat het eiland zichzelf niet voeden kan, daar, dat het zeer veel droge jaren heeft, op een andere plaats, dat de oogst ten minste evenveel jaren lukt als mislukt. In 1912 nog heerste er te Rincón zulk een hongersnood, dat het Gouvernement en het moederland moesten bijspringen.

Op de weg naar Rincón ontmoet men, iets voor Fontein, een houten kruis op een vooruitstekende punt van het rotsterras. De eigenlijke oorsprong van dit kruis is niet te achterhalen. Vermoedelijk is het een herinnering aan een ongeluk of een moord. Vroeger was het van steen en veel kleiner, maar dat is door een stel mannen, die van een feest terugkwam, in stukken geslagen. Volgens de algemene overlevering echter is het kruis er op een geheel andere manier op komen te staan. Oude mensen getuigen, dat zij dat eerste stenen kruis met eigen ogen hebben zien opgroeien uit de rotsen.

Tegenwoordig spreekt men van Curaçao, Aruba en Bonaire. Vroeger was het bijna altijd: Curaçao, Bonaire en Aruba. Bonaire ging voor. Eens, dat was in 1877, is er op Bonaire een geldinzameling gehouden ten bate van het „noodlijdende Aruba". De collecte bracht ƒ 286 op.

Op Noord-di-Saliña wordt ergens in de wildernis een kruis vereerd, dat gevormd wordt door twee gleuven in het rotsgesteente, die elkander toevallig kruisen. De gewoonte stamt uit onheugelijke tijden. In de Octobermaand werd het met een krans van stenen en losse bloemen versierd. In het jaar 1942 is er een muurtje omheen gebouwd om de gewijde plaats meer te beschermen.

Op Sta. Barbara en Sta. Clara en op heel nog wat meer plaatsen liggen rijke schatten in de grond verborgen. Zo zegt de traditie althans. Enkele goedgelovigen hebben eens wat geld bij elkander gelegd, en op Sta. Barbara een diepe kuil laten graven, maar vonden niets dan stenen en zand.

Tegenover Onima ligt een heuvel, door het volk Calvarieberg genoemd. In 1900 heeft de pastoor van Rincón op Goede Vrijdag om 15 uur in een plechtige processie een zwaar kruis daarheen gebracht, en dat geplant op een losse kalksteenblok, boven op de berg. Enige jaren heeft de devotie gebloeid om daar ter plaatse te gaan bidden. Nu is zowel het kruis als de devotie verdwenen.

In 1922 ontving Bonaire een hospitaaltje, dat is te zeggen een huis waar zieken met een goed hart verbonden en verzorgd werden.

Van datzelfde jaar af dagtekent ook de grote weldaad van electrisch licht.

TOT SLOT.

Dit zijn de weinige gegevens ov[er] het eiland Bonaire. Het komt ons vo[or] dat wij in de voorgaande artikel[en] niet zozeer de historie van het land v[er]haalden, maar slechts enkele bijko[m]stigheden der historie. Hoe een la[nd] wordt aangevallen, wat men er va[n]daan roofde, wie er heersten en [in] welke jaren de gebeurtenissen pla[ats] hadden, dat al is niet meer dan de sc[hil] der historie.

Het ware verhaal van zijn verled[en] zou moeten behelzen: op welke man[ier] de bevolking opgroeide, en van ru[we] jagers veranderde in eenzame burge[rs] en deugdzame christenen, hoe hun l[e]ven was, wat zij dachten, welke g[e]bruiken zij erop na hielden, en hoe h[un] omgang met elkander en de buitenw[e]reld was. Zulk een geschiedenis z[ou] tienmaal meer lezenswaard zijn, d[an] welke in dit feuilleton beschrev[en] staat.

Maar de oude historici hebben da[ar]voor helaas te weinig oog gehad. W[e] hebben het moeten doen met het ma[te]riaal, dat ons is overgeleverd, naar h[et] spreekwoord van den Bonairiaan: [bij] gebrek aan brood eten we maar cas[a]ve; oftewel: Beter een half ei dan e[en] lege dop.

EINDE.